

Hvordan skaber vi trygge byer for alle?

En by for alle kræver, at vi forstår og respekterer forskelligheder og ser byens rum fra andres perspektiver. Gennem dialog, samarbejde og inkluderende planlægning kan vi skabe byer, hvor alle føler sig trygge og velkomne. Tryghed er for alle, og det er et fælles ansvar, vi må tage alvorligt.

FOTO: TINA SAABY

Af direktør **Tina Saaby** og projektleder **Mads Angelsø**, Dansk Byplanlaboratorium

Tryghed i vores byer og boligområder er et fælles ansvar. Ifølge Realdanias undersøgelse "Danskerne i det byggede miljø" undgår 4 ud af 10 danskere områder i deres lokalmiljø, fordi de føler sig utrygge. Dette er særligt udbredt i større byer og hovedstadsområdet.

Oplevelsen eller følelsen af utryghed er et reelt problem. For oplevelsen af utryghed har konsekvenser for både den enkelte og samfundet som helhed. Når borgerne føler sig utrygge, kan det betyde, at de undgår specifikke steder i byen, at forlade deres hjem eller at deltage i byens sociale og kulturelle liv. På længere sigt kan oplevelsen af utryghed medføre dårligt fysisk og psykisk helbred samt dårlig livskvalitet.

Det er konsekvenser, vi kan være med til at forebygge gennem tryghedsfremmende byplanlægning. Kort og godt skaber tryghedsfremmende byplanlægning værdi for den enkelte borger, for kommunen og for samfundet. Derfor er det afgørende, at vi forstår og adresserer utryghed. Oplevelsen af utryghed varierer fra person til person og afhænger bl.a. af vores alder, køn, medieforbrug, social kapital og socioøkonomiske ressourcer. Mennesker oplever ofte utryghed forskelligt afhængigt af deres kønsudtryk, seksualitet, etnicitet eller

handicap med mere. For at skabe trygge byer og boligområder for alle må vi derfor tage andres perspektiver og forstå, hvordan forskellige grupper oplever byens rum. Vi må forstå, hvorfor de føler sig sårbare, hvad der gør dem utrygge og trygge.

Inkluderende byplanlægning kalder på dialog

For at opnå en dybere forståelse af borgernes oplevelser af tryghed og utryghed kan vi ty til tryghedsundersøgelser og statistikker: F.eks. viser Justitsministeriets forskningskontors 'Tryghedsundersøgelse 2023' at andelen af kvinder, der føler sig utrygge på blandt andet stier, parkeringspladser og i parkeringskældre, i baggårde, gyder eller tunneler, er signifikant større end blandt mænd. Undersøgelsen viser også, at en statistisk signifikant større andel af kvinder end mænd angiver at være meget utrygge ved bl.a. områder, der er mørke og utilstrækkeligt belyst om aftenen eller natten, steder der forekommer øde, menneskeforladte eller har dårlige oversigtsforhold, så det er svært at overskue, hvem der opholder sig der.

Mens statistikker og undersøgelser er gode til at tegne de store linjer op, kan de ikke stå for sig selv. Hvis vi skal skabe trygge og inkluderende boligområder og byer for alle – også minoriteter – er der behov for andre værktøjer.

Suppler statistikken med samtale

Statistik må suppleres med samtaler: kvartersvandring, interviews og fokusgrupper – eller en helt almindelig dialog – er alle værktøjer, der kan gøre os klogere på, hvordan forskellige mennesker oplever vores by og boligområder. De bidrager til at give os en nuanceret forståelse af dét, der påvirker deres oplevelse af trykthed og utrykthed i det specifikke bolig- eller byområde.

Mens trykthedsundersøgelser spørger i hvor høj grad grupper af børn og unge, der hænger ud, eller tilstedeværelsen af udsatte borgere opleves som utrygt, er der måske brug for, at vi tager andre briller på og spørger: Hvordan bliver vores bolig- og byområder trykthede for unge, udsatte etc.? Hvordan skaber vi rammer, hvor de kan være en del af bybilledet og bylivet, føle sig trykthede og samtidig ikke skabe utrykthed for andre?

Med den viden kan vi omsætte indsigterne til planlægning, der fremmer inkluderende bolig- og byområder. Steder med plads til forskellige mennesker tilpasset de specifikke behov i lokalmiljøet. Steder forskellige grupper kan tage ejerskab til. Det fremmer aktiviteter, det skaber liv og giver menneskelig tilstedeværelse – hvad Jane Jacobs kaldte "øjne på gaden".

En by for alle kræver, at vi forstår og respekterer forskelligheder og ser byens rum fra andres perspektiver. Gennem dialog, samarbejde og inkluderende planlægning kan vi skabe byer, hvor alle føler sig trykthede og velkomne. Trykthed er for alle, og det er et fælles ansvar, vi må tage alvorligt.

Det centrale er at sikre overblik og gennemskuelighed, så man kan se hvad og hvem, der færdes i underrummet.

FOTO: ASTRID MARIE BUSSE RASMUSSEN

Mange kommuner har fokus på at skabe trykthede byrum og boligområder. Men der har manglet viden om, hvordan man i byplanlægningen bedst sikrer det. Derfor udgiver partnerskabet Bo trykthede og Dansk Byplanlaboratorium nu publikationen **Trykthede byer & boligområder**.

Publikationen tilbyder både tilgange og gode eksempler, der kan hjælpe planlæggere og andre med at integrere trykthedsaspekter i deres arbejde. I **Trykthede byer & boligområder** er der samlet gode eksempler fra et hav af danske kommuner. Her kan du helt konkret se, hvordan kommunerne har sat trykthed på dagsordenen i blandt andet kommuneplaner, lokalplaner, politikker, strategier og udbud.

Læs mere

Du kan finde *Trykthede byer og boligområder* på byplanlab.dk